

mObywatel 2.0. – istotna aktualizacja rządowej aplikacji, a także kilka słów przypomnienia o zawieraniu (podpisywaniu) umów na odległość

<https://www.gov.pl/web/cyfryzacja-badania-i-projektowanie-mobywatel/mobywatel-20>

Dzisiaj, tj. 14 lipca 2023 r. weszła w życie ustawa o aplikacji mObywatel. Aplikacja funkcjonowała już od jakiegoś czasu, jednak teraz możemy korzystać z jej nowej odsłony, która m.in. wprowadza nową usługę **mDowód**. Możemy potwierdzać nim swoją tożsamość tak samo jak tradycyjnym dowodem osobistym czy paszportem. **Nie jest to jednak cyfrowa wersja posiadanego przez nas dowodu osobistego – dokumenty różnią się serią i numerem, datą wydania i ważności.** Mimo to, mDowodu będziemy mogli użyć (prawie) w każdej sytuacji: w urzędach, u notariusza, zawierając umowy, ale też np. wypożyczając samochód czy sprzęt sportowy.

Ważne: mDowodu nie użyjemy składając wniosek o nowy dowód osobisty, przekraczając granicę kraju, a także załatwiając sprawy w podmiotach podlegających pod ustawę o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy, m.in. w bankach – choć to ostatnie będzie możliwe od 1 września 2023 r.

Oprócz usługi mDowód aplikacja oferuje także **inne usługi**:

- ePłatności – możliwość zapłaty blikiem podatków i opłat administracyjnych na razie w 7 miastach (Bydgoszcz, Toruń, Grudziądz, Włocławek, Gdynia, Poznań).
- Bezpieczny autobus - możliwość sprawdzenia stanu technicznego pojazdu, którym dzieci mają podróżować na wakacje, wycieczkę szkolną czy kolonie. Wystarczy wpisać w aplikacji numer rejestracyjny pojazdu, a otrzymamy: podstawowe dane autobusu, informacje o badaniach technicznych oraz polisie OC.
- Twoja okolica w mObywatelu - dostęp do cyfrowych dokumentów lokalnych – usług i ulg w okolicy, np. karta mieszkańca, karty potwierdzające np. przynależność do lokalnych klubów sportowych, klubów seniora itd.
- Logowanie do e-urzędów - przez mObywatela 2.0 zalogujemy się do serwisów publicznych, np. do e-Urzędu Skarbowego, ZUS, PUE czy IKP.
- Zgłoś naruszenie środowiskowe – w aplikacji w prosty sposób można zgłosić np. nielegalne wysypisko odpadów czy inne naruszenie środowiska.

Wkrótce w aplikacji mają pojawić się **kolejne funkcjonalności**, takie jak:

- Zastrzeżenie PESEL - usługa umożliwi ochronę przed kradzieżą tożsamości.
- e-Doręczenia - elektroniczny odpowiednik listu poleconego za potwierdzeniem odbioru.
- e-Pełnomocnictwa - usługa umożliwi wygodne wystawianie pełnomocnictw, korzystanie z nich i zarządzanie nimi.
- Historia pojazdu - ułatwi szybkie sprawdzenie stanu technicznego pojazdu oraz wiarygodności oferty sprzedawcy.
- e-Wizyta w ZUS - usługa pozwoli umówić przez internet wizyty w placówce ZUS.

- Zgłoszenie utraty dowodu osobistego - umożliwi czasowe zawieszenie dokumentu lub jego całkowite unieważnienie.
- Tymczasowe prawo jazdy - będzie uprawniać do prowadzenia pojazdu od razu po zdanym egzaminie, a jeszcze przed wyrobieniem właściwego dokumentu.
- Nowe dokumenty lokalne -w aplikacji pojawią się kolejne dokumenty lokalne innych miejscowości, które umożliwią mieszkańcom korzystanie z lokalnych zniżek i benefitów.
- Legitymacja osoby z niepełnosprawnością - potwierdzenie orzeczenia o niepełnosprawności.

Jak zatem można zaobserwować coraz więcej sfer naszego życia przenosi się do sieci i coraz więcej spraw – również urzędowych – możemy załatwić przez internet. Jest to coś, co jeszcze kilka lat temu wydawało się niemożliwe z przyczyn technicznych, organizacyjnych. Tym, co jako jedno z pierwszych zaczęło zmieniać nasze myślenie o załatwianiu spraw na odległość, było pojawienie się **podpisów elektronicznych**. I przy tej okazji chcielibyśmy przypomnieć, jakimi podpisami elektronicznymi można się obecnie posługiwać i jakie mają skutki dla dokonywanych czynności prawnych – którymi najczęściej, ale nie zawsze, jest zawieranie umów.

W Kodeksie cywilnym wyróżniamy dwie **formy zdalnych czynności prawnych**:

1. Forma elektroniczna - złożenie oświadczenia woli w postaci elektronicznej i opatrzenie go kwalifikowanym podpisem elektronicznym – art. 78(1) par. 1 KC.

Uwaga! Oświadczenie woli złożone w formie elektronicznej jest równoważne z oświadczeniem woli złożonym w formie pisemnej – art. 78(1) par. 2 KC.

Przykład: pdf opatrzony kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

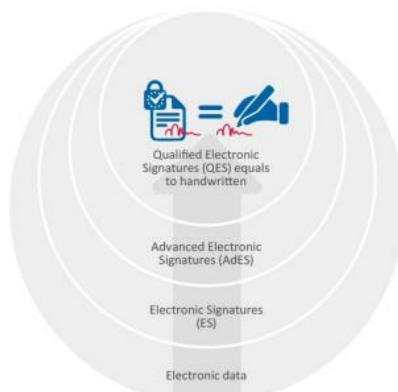
2. Forma dokumentowa – złożenie oświadczenia woli w postaci dokumentu, w sposób umożliwiający ustalenie osoby składającej oświadczenie - art. 77(2) KC.

Przykład: e-mail, sms, skan papierowej umowy, pdf + podpis zaufany/podpis osobisty.

Ujednoczenie kwestii podpisów elektronicznych przyniosło Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE, tzw. **eIDAS**.

eIDAS wyróżnia **trzy rodzaje podpisów elektronicznych**:

1. Kwalifikowany podpis elektroniczny - opiera się na kwalifikowanym certyfikacie, w skutkach równoważny podpisowi własnoręcznemu.
2. Zaawansowany podpis elektroniczny – bez certyfikatu kwalifikowanego, wywołuje skutki prawne, jednak nie dla formy pisemnej, a co najwyżej dla formy dokumentowej, w skutkach nie jest równoważny własnoręcznemu podpisowi
3. „Zwykły” podpis elektroniczny - dane w postaci elektronicznej, które są dołączone lub logicznie powiązane z innymi danymi w postaci elektronicznej, i które użyte są przez podpisującego jako podpis – jest to po prostu forma potwierdzenia dokumentu, który zawiera deklarację tożsamości podpisującego.

Źródło: enisa.europa.eu

A jak w ww. definicje wpisują się narzędzia, takie jak profil zaufany/podpis zaufany czy też podpis osobisty?

Profil zaufany to rodzaj zaawansowanego podpisu elektronicznego z certyfikatem niekwalifikowanym, który potwierdza tożsamość jego posiadacza w kontaktach on-line z niektórymi instytucjami publicznymi. Z jego pomocą załatwiamy głównie sprawy administracyjne na terenie Polski, związane z prostymi sprawami obywatelskimi czy działalnością gospodarczą. Podpis zaufany będzie zatem adresowany do ograniczonej grupy użytkowników i nie sprawdzi się jako e-podpis w kontaktach z kontrahentami, w tym zagranicznymi.

Podpis osobisty jest rodzajem zaawansowanego podpisu elektronicznego, który zostaje zapisany w warstwie elektronicznej nowych dowodów osobistych. Takim podpisem mogą posługiwać się wyłącznie posiadacze e-dowodów, które wydawane są w Polsce od marca 2019 roku. W warstwie elektronicznej zawarte są m.in. dane osobowe jego właściciela oraz elektroniczne dane dowodu. Znajduje się tu także certyfikat, który umożliwia uwierzytelnienie w usługach online, a także certyfikat, dzięki któremu podpisujemy e-dokumenty podpisem osobistym. W tym przypadku podpis osobisty wywołuje skutek prawny właściwy podpisowi odręcznemu przede wszystkim w kontaktach z polskimi podmiotami publicznymi. Oczywiście możemy opatrzyć nim dokumenty prywatne, np. umowy cywilno-prawne, jednak strony umowy muszą wyrazić na to zgodę.

W celu użycia podpisu osobistego, użytkownik musi dysponować specjalnym czytnikiem e-dowodów podłączonym do komputera lub smartfonem z funkcją NFC, oraz specjalnym oprogramowaniem, które instaluje się na urządzeniu.

Ważne: e-dowodu można także użyć do korzystania z kwalifikowanego podpisu elektronicznego, gdyż jest w nim przestrzeń na zamieszczenie elektronicznych danych, które umożliwiają składanie takiego podpisu.

A teraz czas na **podsumowanie**:

	Równoważny własnoręcznemu podpisowi	Można się nim posługiwać za granicą	SKUTKI Z PERSPEKTYWY KC
Kwalifikowany podpis elektroniczny	✓ TAK	✓ TAK (wszystkie kraje UE + kraje spoza UE, w których może być on uznawany na podstawie umów handlowych między krajami)	Forma elektroniczna, która jest równoznaczna formie pisemnej
Zaawansowany Podpis elektroniczny	✗ NIE	✗ NIE (wymaga zawarcia dodatkowych uzgodnień między stronami, zazwyczaj na terenie danego kraju przy dokonywaniu konkretnych czynności, np. administracyjnych.)	Forma dokumentowa
„Zwykły podpis elektroniczny”	✗ NIE	✗ NIE (wymaga zawarcia dodatkowych uzgodnień między stronami)	Forma dokumentowa